

Naj številka 57 ostane sinonim za politični in duhovni preobrat, in ne za ustavnopravni prevrat!

Skladno z veljavno ustavo in odločbo ustavnega sodišča v zadevi U-I-269/12 bi v Sloveniji morali vsi otroci brez kakršnih koli razlik uživati **človekovo pravico do brezplačnega osnovnošolskega izobraževanja**. Naloga državnega zbora pa je, da jim z ustrezno spremembo zakona o financiranju vzgoje in izobraževanja to tudi zagotovi ter s tem odpravi neustavne razlike med starši in otroki v javnih in zasebnih osnovnih šolah. Namesto da bi državni zbor to svojo nalogo nemudoma izpolnil, z uresničitvijo ustavne odločbe že več kot tri leta odlaša. Z namenom dokončno zaobiti svojo ustavno dolžnost pa je sedaj z dvotretjinsko večino vseh poslancev pričel postopek za spremembo 57. člena ustave.

Če bo prišlo do spremembe 57. člena ustave, bomo v Sloveniji namesto odprave dveh kategorij staršev in otrok dodatno poglobili razlike med tistimi, ki uživajo brezplačno obvezno osnovnošolsko izobraževanje, in tistimi, ki si ga plačujejo sami in so ga obenem preko davkov dolžni sofinancirati tudi vsem ostalim. To bi pomenilo **očitno diskriminacijo pri uživanju človekove pravice do brezplačnega osnovnošolskega izobraževanja**. Takšna rešitev je v nasprotju z načelom enakosti pred zakonom, izrecno navedenem v 14. členu Ustave RS in 1. členu Protokola št. 12 k Evropski konvenciji o človekovih pravicah (EKČP).

Načelo enakosti pred zakonom pomeni poglobljeno manifestacijo spoštovanja človekovega dostojanstva, ki je v ustavnem redu Republike Slovenije temeljna vrednota in predstavlja samo jedro ustavne ureditve. Državni zbor niti s pravno obliko ustavnega zakona nikakor ni upravičen do posega v navedeno jedro ustavne ureditve, saj slednje v našem ustavnem redu spada na nadustavno raven. To še toliko bolj velja za konkreten primer, saj bi bil predlagani ustavni zakon o spremembi 57. člena ustave (UZ57) sprejet z izključnim in očitnim namenom obiti odločbo ustavnega sodišča v zadevi U-I-269/12, kar predstavlja **zlorabo pravne oblike ustavnega zakona**. Slovenija je bila pred Evropskim sodiščem za človekove pravice v primeru varčevalcev Ljubljanske Banke (Ališič et al.) celo že obsojena zaradi diskriminacije, nastale na podlagi zlorabe pravne oblike ustavnega zakona (UZITUL-A).

Morebitno sprejetje UZ57 bi kršilo še drugo temeljno vrednoto naše ustavne ureditve, načelo pravne države (2. člen Ustave RS). V času, ko Republika Slovenija na mednarodnem prizorišču močno poudarja svojo brezpogojno zavezo spoštovanju vladavine prava, upoštevanju mednarodnih pogodb in uresničevanju odločb sodišč, želi državni zbor kršiti ravno navedene vrednote. Predlagani UZ57 je namreč v nasprotju tako z Evropsko konvencijo o človekovih pravicah kot tudi z 10. členom Sporazuma med Republiko Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih, ki določa izenačenost položaja šolarjev v zasebnih in javnih izobraževalnih ustanovah. Državni zbor bi s sprejetjem UZ57 tako poteptal mednarodno pogodbo kot tudi pokazal, da ga odločitve sodišč ne zavezujejo in da se lahko z zadostno večino upre sprejetju odločitve sodišča.

Dosedanje ravnanje državnega zbora v tem primeru na las spominja na stališče hrvaškega sabora, sprejetega s soglasjem vseh poslancev, da ga arbitražni sporazum o meji med Slovenijo in Hrvaško ter ravnateljstvo arbitražnega sodišča o poteku meje ne zavezujejo ter da je nad saborom "samo Bog". Enak pristop državnega zbora v postopku sprejetja UZ57 bi pokazal na hudo dvoličnost slovenskih organov pri spoštovanju vrednot vladavine prava, kar bi lahko zamajalo mednarodni ugled Slovenije in negativno vplivalo na podporo mednarodne skupnosti pri prizadevanju za uveljavitev mednarodnih sporazumov.

Situacija oportunitetnega spreminjanja ustave z namenom obiti odločbo ustavnega sodišča je še posebej problematična v primeru, ko gre za poseganje v človekovo dostojanstvo, človekove pravice in vladavino prava kot temeljne vrednote našega ustavnega reda.

Načrtovana sprememba 57. člena ustave je torej sama po sebi neustavna in zavržna. Hkrati pomeni nespoštovanje odločbe sodišča in predstavlja kršitev mednarodnih pogodb. Če bo načrtovana sprememba izglasovana, bo zadeva gotovo podvržena presoji ustavnega sodišča in naposled tudi Evropskega sodišča za človekove pravice. Zato pozivamo poslance državnega zbora, ki so podprli začetek postopka spremembe ustave, da izkažejo vsaj minimalen nivo pravne in demokratične kulture ter od svoje namere še pravočasno odstopijo.

Če je mogoče s preprostim glasovalnim manevrom obiti odločbo ustavnega sodišča, potem v Sloveniji ni ne delitve oblasti, ne sistema zavor in ravnovesij in ne ustavne demokracije. To je naše pravočasno opozorilo slovenski javnosti: isti glasovalni stroj lahko na tak način potepta tudi katerokoli drugo pravico, ki jo zagotavlja ustava.

Ljubljana, 29. november 2017

Akademsko društvo Pravniki